СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 190. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 16 серпня, 1930. VOL. XXXVIII. No. 190. Jersey City, N. J., Saturday, August 16, 1930. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ І ГОВЕРНОРИ РАДИЛИ В СПРАВІ ПОСУХИ

ВАШИНГТОН. — Десять говернорів, трох заступників говернорів та представники Федеральної Фармерської Ради радили враз з презедентом Гувером у справі допомоги потерпівшим від посухи. Виготовлено плян, який полягає на тім, що мають бути створені Краєві Комітети Допомоги, а далі стейтові й повітові комітети. Стейти мають самі подбати про допомогу. На чолі стейтових комітетів мають стояти визначні громадяни зі стейтів, а до помочі їм мають бути приділені стейтові урядовці, банкирі, фармери і делегати Червоного Хреста та залізничних підприємств.

ДОЩІ ПРИНЕСЛИ ПОЛЕКШІ.

ВАШИНГТОН. — Зі стейтів, які навістила найбільша посуха, доносять, що тепер стало лекше, бо падають дощі. Та вони не усунуть того нещастя, яке спричинила довга посуха.

ТЕРПЛЯТЬ ВІД ГОЛОДУ І ХОРОБ.

ВАШИНГТОН.—Департамент хліборобства одержав уже точні звіти щодо розміру шкоди, нанесеної посухою. Деякі повіти благають негайної помочі. Тисячі людей по малих фармерських оселях не мають що їсти. Навіть води їм забракло. Не диво, що люди нападають на склади поживи і граблять. Попри голод даються ще в знаки і хороби.

ДОБРІ ЖНИВА НА ОВОЧІ.

ВАШИНГТОН. — Посуха не діткнула тих околиць, де плекають найбільше овочів. Ось тому доносять з усіх сторін, що цього року овочі дуже зародили, на 18% краще від минулого року.

ЗВІЛЬНИЛИ ІВОЛДА.

НЮ ЙОРК.—Кавнті гренд джурі звільнила бувшого маґістратського суддю Джорджа Іволда, обжалованого за те, що купив собі уряд за $10,000. Судді були тої думки, що тих $10,000 позичила жінка Іволда комішенерови Гілови, та що Іволд не знав нічого про ту позичку. Це тільки так склалося, що Гіл іменував Іволда суддею саме в той час, коли він дістав позичку від його жінки.

Прокуратор не є задоволений того рода рішенням і робить дальші доходження.

В САРАТОЗІ НЕ ҐЕМБЛЮЮТЬ.

ОЛБАНІ. — Кажуть, що в Саратозі відбуваються по ріжних домах оргії з гулятикою і ґемблерством. Але назначені до переведення слідства урядовці донесли говернорови, що вони не знайшли ніяких слідів пиянства й розпусти.

СПЕКУЛЯНТИ ВИЗИСКУЮТЬ КОНСУМЕНТІВ.

НЮ ЙОРК. — Комішенер здоровля назначив спеціяльну комісію, яка має потягнути до відвічальности спекулянтів, котрі, користаючи з катастрофи посухи, піднесли ціни на деякі артикули від 300 до 700%.

КОРИСТИ З ТАРИФИ.

ВАШИНГТОН. — Конґресмен Вил Вуд, каже, що нова тарифа наложила цло в сумі 25 центів на бушель ввезеної до Америки кукурудзи. В той спосіб, каже Вуд, американські фармери, котрі управляють кукурудзу, заробили $500,000,000 за один 1930 рік, бо без тої тарифи булаб Арґентина засипала Злучені Держави своєю кукурудзою, яку продає по 65 центів за бушель, коли американські фармери продають її по 90 центів.

ҐРІН ПРО „ПРОМИСЛОВИХ РОЗБИШАК".

НЮ ЙОРК. — Вилєм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, подає, чому Федерація веде таку завзяту боротьбу проти виставлення на продаж товарів, які вироблені вязнями. Він каже, що в той спосіб торговці, які є цілком подібні до давних „морських розбишак", підкопують ціни товарів, користаючи з того, що виріб товарів не коштує їх нічого, або дуже мало. На тім терпить робітник, бо інші продуценти намагаються рівнож дешево продукувати й змагають до того головно дорогою знижки заробітної платні. От і з того боку поведено в Америці таку сильну кампанію проти спроваджуваних із совітів товарів, бо їх там продукують при помочі вимушеної роботи вязнів.

ПІДПАЛИЛИ МАЙНУ.

ПРОВІДЕНС (Кентоки). — Вогонь, який вибух у майні ч. 3, наніс шкоди на $50,000. Кажуть, що вогонь той підложив хтось зі страйкуючих майнерів з пімсти за те, що заарештовано летунів, які скинули недавно бомби на майнерські поля.

Частина страйкуючих, змушена голодом, вернула до роботи в майнах, а друга частина страйкує далі, домагаючися підвишки заробітної платні.

ЗАСИПАЛО 46 МАЙНЕРІВ.

ПРИНСТОН (Бритиш Коломбія). — Наслідком ексльозії в майні Блейкборн згинуло кілька осіб, а 46 майнерів засипала земля і не знати, чи вони ще живі. Вже копали цілу ніч, але не могли дістатися до засипаних. Побоюються, що нещасним забракне воздуху й вони згинуть.

КАРА НА ЗРАДНИКІВ І ОБУРЕННЯ У ФРАНЦІЇ.

В звільненій Надренії далі продовжуються ексцеси націоналістів проти тих Німців, які в часі французької окупації пішли на службу Французів. Здемольовано кілька склепів. Д-р Рот, один з провідників сепаратистів в Могунції, струївся враз з жінкою зі страху перед пімстою. Німецька поліція не може дати собі ради і не може спинити гніву народа, який виявляється у такій прикрій формі. У Вісбадені поліція мусіла вжити зброї для розігнання демонстрантів.

У Франції ці самосуди викликали сильне обурення. Французький уряд за посередництвом французького амбасадора в Берліні і німецького в Парижі зложив проти цього протест. Права французька преса домагається, щоби французькі війська знов окупували Надренію, якщо ексцеси не устануть.

ДІСЕЛЬДОРФСЬКИЙ ОПИР ВІДКЛИКАВ СВОЇ ЗІЗНАННЯ.

З Дісельдорфу повідомляють, що дісельдорфський опир, Петро Кіртен, відкликав зпочатку частину, опісля всі свої зізнання. Кіртен заперечує тепер, будьтоби доконав усі ті злочини, до яких давніше признався, і твердить, що з тими злочинами не має нічого спільного. До всіх тих злочинів давніше тому признавався, бо хотів готовістю самообтяжування заімпонувати світови. Каже, що йому дуже приємно було слухати, як реаґувала преса на мнимі його злочини. Тепер перестала цікавитися ним преса й у його вичерпалася фантазія видумувати всякого рода злочини й тому він постановив відкликати всі попередні свої зізнання як здумані, неправдиві.

ВБИВ СВОЮ ЖІНКУ.

В одному селі повіту Мелец Антін Томаля вбив 4-ма ударами сокири в голову свою жінку, Брониславу. Причина вбивства — родинні непорозуміння. Томаля вбив свою жінку тоді, коли вона лежала в польозі. Вбивника арештували.

ПОЖЕЖА.

В громаді Синятичі, повіт Стрий, повстала пожежа в домі Анастасії Берник. Огонь в наслідок посухи й вітру перенісся скоро на сусідні доми. Згоріло 6 домів, 9 стоділ, 7 стаєн і кільканацять інших господарських будинків. Шкода виносить біля 100 тисяч золотих. Пожежу спричинив 7-літний хлопчина, що бавився сірниками в стодолі.

БУДІВЕЛЬНА КАТАСТРОФА.

В Бенешові під Прагою завалилася камениця, яку робітники докінчували будувати. 18 робітників тяжко ранених.

„ОЖЕЛ БЯЛИ".

Ендецька преса доносить, що в Польщі існує тайна організація „Ожел Бяли", яка тепер попирає маршалка Пілсудського, а на випадок, якщо мар. Пілсудський перестане правити Польщею, „Ожел Бяли" ставить собі завдання опанувати ситуацію і не допустити до домашньої війни, згл[я]дно до роздору на тлі конкуренції за владу. Ті самі газети додають, що є це в противенстві до групи полковників — група генералів.

ТОМАС ПРО ЕКОНОМІЧНИЙ ІНДИВІДУАЛІЗМ.

Соціялістичний кандидат до конґресу, Нормен Томас, говорив і дискутував у Політичнім Інституті для Справ Публичних на тему економічного індивідуалізму, який обстоював президент Гувер підчас своєї виборчої кампанії. Томас зазначив, що це є абсурдом говорити про такий індивідуалізм в країні ланцюхових склепів, банків, а навіть фарм, там, де горстка людей, яку можна змістити в одній кімнаті, контролює кредит і богацтва краю.

ПОЖЕЖІ.

В Гаврилівці, повіт Надвірна, вогонь знищив 10 домів, 8 стаєн і 1 стодолу. Шкода виносить біля 50 тисяч зол. — В Павелчу, пов. Станиславів, повстала пожежа, що знищила кільканацять домів. — В Рожнітові, пов. Долина, підпалив хтось дім Марка Поповича, який згорів разом з господарськими будинками. — В Куниловцях, пов. Городенка, згорів водний млин Івана Савицького.

СМЕРТЬ УКРАЇНОЖЕРА.

Посол з одинки Ярузельський, поміщик з Качанівки, скалатського повіту, вибраний з тернопільського повіту, помер у 48 році життя. Ярузельський належав до найбільш заїлих ворогів Українців. Вславився він одною промовою в сеймі, у якій в спосіб, до того часу непрактикований, накинувся був на Українців.

ПІДПАЛИВ ЛІС І ВІДІБРАВ СОБІ ЖИТТЯ.

В лісах князя Пщинського біля Катовиць найшли онодї 22-літного мущину, що повісився на дереві. Перед смертю самовбивник підпалив ліс. Вогонь знищив кілька моргів молодого ліса.

АПАРАТ, ПРИ ПОМОЧИ ЯКОГО МІРИТЬСЯ ГАЛАС.

Професор д-р Дольд і д-р Тіле з Гігієнічного Інституту при університеті в Кіль, сконструували апарат до мірення галасу. Цей апарат називається „торибометр". Цей апарат мірить галас у той спосіб: Голос ділає на мембрану мікрофону, наслідком чого вона дрожить. А дрожання перетворюється подібно як у телефоні при помочи трансформатора на ток напняття.

В ДАНЦІГУ ПОБИЛИ КРІВАВО АНГЛІЙСЬКИХ МАТРОСІВ

В одному з данцігських шинків прийшло до кровавої бійки між англійськими матросами, що приїхали на своїх кораблях до Данціґу і кількома осібниками данціґського портового шумовиння. Підчас бійки трох англійських матросів було тяжко ранених, так, що їх мусіли перевести до шпиталя. Один з них помер уже з шпиталі.

КОНҐРЕС КУХАРІВ.

В Ціріху відбувся онодї всесвітний зїзд кухарів. Зі всіх сторін світа приїхали цілі віділи кухарів, щоби для своєї країни здобути першенство. Першу нагороду здобула Австрія за книдлі з морелями. Книдлі — це вправді чеська страва, але це не пошкодило австрійським кухарям погнатися, що й вони вміють її як найкраще й найсмачніще приготовити.

ТРАГІЧНИЙ КІНЕЦЬ ВЕСЕЛОЇ ЗАБАВИ.

В шинку Ґрінфельда у Львові весело бавилися при чарці горівки: Йосиф Вільман, залізничий урядовець, зі своєю жінкою, і Петро Квецінський зі своїм сином Станиславом. Нагло між обома Квецінськими повстала колотнеча, підчас якої батько вдарив сина в лице. У відповідь на це Станислав Квецінський вхопив фляшку з пива й так сильно побив нею батька й Вільмана, який у суперечці стояв по стороні старого Квецінського, що Петро Квецінський помер по кількох годинах у шпиталі, а стан здоровля Вільмана є безнадійний. Станислава Квецінського арештували.

ГРОМИ ВБИВАЮТЬ ЛЮДЕЙ.

Підчас бурі, яка лютувала онодї над селом Бариш, пов. Бучач, грім ударив у дім Анни Слободян, убив її 23-літного сина і спричинив велику пожежу. — В селі Стрихані, пов. Бережани, грім убив Анну Тишку. — Грім убив підчас кошення сіна Михайла Сникора, господаря з Дарахова, пов. Теребовля. — Підчас бурі над селом Городиловом, пов. Золочів, грім убив Анастасію Зашкович.

НАПАЛИ НА 15-ЛІТНЮ ДІВЧИНУ.

На пільній дорозі між присілками Пруси й Якубівка, пов. Заліщики, 16-літний Василь Похольчак з Прус і 16-літний Стефан Пишко з Торського напали на 15-літну дівчину Францішку Томашек з Якубівки, зрабували їй пачку папіросів, а опісля дівчину знасилували. Парубків арештували. Вони признаїися до вини.

АРЕШТУВАННЯ НАЧАЛЬНИКА ПОЧТИ.

В Озерянах, пов. Бучач, арештували за великі надужиття начальника почти Романа Героня. Шкода, заподіяна Героньом, виносить кілька тисяч золотих. Героня віддано судови в Бучачі.

СМЕРТЬ ДИТИНИ В ОГНІ

В Монастериську, пов. Золочів, підчас пожежі дому Ст. Савраца згорів його 3-місячний син, Славко. Вогонь перекинувся на сусідні будинки й знищив дім Гринька Сича. Пожежу спричинили діти.

ВБИВ СВОЮ МАТІР І ПОВІСИВСЯ.

В одному селі на Виленщині 18-літний парубок, розгніваний на свою матір за те, що вона його зганьбила, вхопив за сокиру і трома ударами в голову вбив її й утік з хати. Коли вернув до хати й побачив трупа матери, дістав нервовий розстрій і повісився.

ВИКРИЛИ ФАБРИКУ ФАЛЬШИВИХ ПЯТИ-ЗОЛОТІВОК.

В селі Куцищі біля Луцька викрила польська поліція фабрику фальшивих пяти-золотівок. Головний фальшівник Тадей Войцеховський, в домі котрого знаходилася ця фабрика, утік. За ним вислано стежкі листи.

СОЮЗ БАНКРОТІВ.

Польські часописи пишуть, що у Варшаві повстав цікавий союз — „Союз банкротів". До цього союза може належати кождий хто оголосив своє банкротство найменше на 100 тисяч золотих. Кожний член того союза має право користати з помочи правного дорадника союза.

РУМУНСЬКИЙ МІНІСТЕР ПОСОБЛЯЄ АНТИСЕМІТАМ

РУМУНСЬКА ПРЕСА ОБВИНУВАЧУЄ МІНІСТРА ВНУТРІШНІХ СПРАВ У ДОПОМОЗІ ПОГРОМЩИКАМ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Ліберальна преса та преса партії генерала Авереску заявляє, що міністер внутрішних справ Вайда Воєвода видавав на працю антисемітської організації на чолі з професором Кузою значні суми грошей. Ця організація називає себе залізною ґвардією й поставила своїм завданням видалення Жидів за межі Румунії, або повне знищення їх.

Вайда Воєвода видавав гроші з секретного фонду міністерства справ внутрішних. Газети кажуть, що він це робив зі страху перед організацією Кузи, купуючи тим способом собі спокій. В організації залізної ґвардії входять студенти. Виправданий недавно судом за замах на життя міністра Анґелеска, голова цієї організації, Кондрено, тепер отверто похвалює той замах.

Опозиційна преса подає дані, коли й скільки видав грошей Вайда Воєвода з секретних фондів погромницькій організації, та говорить, що й сам міністер співчуває погромам.

ГАНКОВ ЗАГРОЖЕНИЙ.

ШАНҐАЙ (Китай). Населення Ганкова знаходиться в паніці, бо розповсюднилися чутки, що з наближенням до нього червоних банд вибухне повстання в місті. Чужинці стараються скорше вибратися з цього міста, щоби не впасти жертвою розправи червоних банд. Тим більше ризиковно чужинцям лишатися в місті, що всі воєнні судна европейських держав та Японії мають відплисти до Ганкова вниз по ріці Янґтсе, бо від 15. вересня звичайно вода спадає в ріці так, що біля Ганкова стає мілко для воєнних кораблів.

В Шанґгаю влада оголосила стан облоги, бо сподіються повстання зі сторони противників нанкінського уряду. Війська Кай Шека мають деякий успіх на фронті проти північних генералів, але тепер спинили свою активність, бо червоні загрозили запіллю. Нанкінський уряд складає на Росію вину за заворушення в Монґолії та говорить, що московський уряд присунув свої війська до Монґолії, щоби пособляти червоним у Китаю.

БОЇ З КУРДАМИ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — 11. серпня відбулися завзяті бої на перському кордоні між турецькою армією та курдськими повстанцями. Бої були жорстокі, але Турки перемогли й Курдам довелося ратуватись утечею в гори та на перську територію. Турецька армія розпорошила принаймні 3,000 Курдів.

ПРАВИТЕЛІ РОСІЇ ВІДПОЧИВАЮТЬ.

ПРАГА (Чехословаччина). — У чеських купелевих літнисках перебували большевицькі „сановники" (достойники) Чічерін, Луначарський та інші. Тепер у Карльсбаді відпочиває міністер справ заграничних Літвінов. Він, звичайно, живе тут під прибраним іменем.

Була розповсюднена чутка, що Троцький також приїхав сюди, думаючи вернутись до Росії, але пізніше її спростовано.

ТОРНАДО НАД НЕАПОЛЕМ.

НЕАПОЛЬ (Італія). — Ще не минуло три тижні від страшного землетрусу в південній Італії, як знову на голови мешканців Неаполю спало нове нещастя. Над містом пронеслася страшна буря, яка потягнула за собою людські жертви. Дотепер занотовано 4 убитих, 70 покалічених, а між ними 20 дуже тяжко.

Вітер дув з такою силою, що зривав дахи з будівель, розвалював стіни, виривав з корінями величезні дерева й носив усе в повітрю, як солому. Населення, думаючи, що знову почався землетрус, переляканє тікало на вулиці та на площі й молило всіх святих о поратунок. Найбільше трагічних сцен відбулося на місцевім базарі, куди зїхалося багато селян з околиць міста. Величезні базарові будівлі в одну мить були зруйновані, дахи з них зірвані й навіть муровані стіни розвалені.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Експресовий потяг, що їхав з Букарешту до Констанци, на повному бігу зударився з експресом, який їхав з Констанци до Букарешту. Зудареня було такої страшної сили, що обидва паротяги обернулися в купу шматків заліза, а більшість вагонів розлетілася в тріски.

По якомусь щасливому випадкови сталося так, що ця катастрофа порівнюючи небагато потягнула жертв. Вбито 11 осіб в обох потягах і тяжко поранено 17. Причина катастрофи та, що один з потягів неправильно переведення зворотниці потяг з Букарешту попав на тори стрічного потягу. Кількох залізничників арештовано за недбальство.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОГЛЯНЬМО НА СЕБЕ, А ПОТІМ НА МОЛОДЬ

Коли на вічу, зборах чи у приватній розмові зійде мова на молоде покоління, всі похитують головами. Це вже стало в нас загальним явищем. Всі жахаються прямо того, що буде по нас, особливо, коли мова про нас, американських Українців.

А чи теперішня молодь дійсно така зла? На це дає відповідь Даніел А. Полінґ у своїй промові, яку виголосив у Берліні перед 10,000 молодими делеґатами, котрі зїхалися з цілого світа на конвенцію Світового Обєднання Християнських Змагань. Він каже, що вірить у молодь як і в те, що людська надія на краще життя на тім світі не лежить в богатстві чи роззброєнню, а в характері наших синів і дочок.

Модерна молодь, каже Полінґ, не дає причини до великого оптимізму, але й не спричинює песимізму. Критики молоді мають дуже часто коротку память, вони забувають за свої власні молоді часи, а до того вони дуже часто не розуміють молоді. Наші діти не є ангелами, але й не є чортами. Зате молодь як ґенерація не була ніколи кращою, як є нею тепер.

Та, каже д-р Полінґ далі, хто як хто, а старше покоління потребує поправи. Саме батьки, матері, учителі й священство, які виховують молодь, повинні застановитися, що старші укладають пісні, пишуть книжки і творять фільософію, на яких виховується молоде покоління. Коли діти не є добрі, то це є тільки процент від того капіталу, який старші вложили у їхнє виховання. Тому в першу чергу треба реформувати старших, щоби вони стали добрим живим приміром для молодих.

Завваги Полінґа є загальні. Вони відносяться до молодого й старшого покоління усіх країв і народів, а тимсамим і до нас, Українців в Америці. Правда, що ми тут знаходимося в особливо важкім положенню. Ми хочемо виховати наших дітей не тільки на добрих і моральних людей, а попри те, бажали би їх заховати ще при українськім імени і при тім, що нам з національного боку є найдорожче. Але й з того боку наведені загальні уваги не є без значіння, особливо, коли ходить про примір старшого покоління. Коли старше покоління пошанує свою українську книжку, свою пісню, свій танок і свою традицію та зможе в культурній формі передати те все молоді, вона це задержить і розвине. Але треба в першу чергу вміти це передати.

М. С.

ВЕЛИКІ СИЛОВІ ЕЛЄКТРИЧНІ ЛІНІЇ В ЕВРОПІ

(Оригінальний допис до „Свободи" з Берліна).

(2)

Зі сходу на захід проектується 2 лінії.

1. Варшава до Катовіц одна лінія з попередною, Бресляв, Ґирліц, Галле і Липск з вуглевими стаціями, Кассель зі стацією камінного вугля, Кобленц з бурим вуглям. Тріер з водною стацією. Раймс і Париж з вуглевими стаціями. Ця лінія має стик з попередними в Катовіцах і Галле і Парижі.

2. Ростов з донецьким вугіллям, Александрівськ з одною стацією, Миколаїв, Одеса з нафтовою стацією, румунські нафтові райони, Букарешт з відногою до Болгарії і Константинополя, Залізні Ворота Дунаю з водною стацією, Темешвар, Будапешт, Відень з водною стацією, Лінц з водною стацією, Зальцбурґ з водною стацією, Женева і Ліон. В Ліоні ця лінія лучиться з попередною і йде до Лісбони. З попередними лініями вона має стик в Відні й Інсбруку. До цеї лінії долучилась би й бічна лінія з нафтових районів в Галичині.

Довжина північно - полудневих ліній: 1 — 3,000 км., 2 — 2,150 км. 3—1,500 км.

Довжина східно-західних ліній: 1—1,200 км., 2—3,000 км.

Довжина цілої сітки виносить кругло 10,000 км. Напруження току мусить виносити від 380—400,000 Вольт. Вище напруження зменшувалоб значно рентовність лінії. При довжині лінії в 10,000 км. і проводженні 450,000 кільоват треба рахуватись зі стратою 20% разом зі стратами в ріжних установках для розподілу і зменшення напруження.

Проведення 1 км. сітки в середньому коштувалоб 140,000 марок, а в високих горах 190,000 марок. Установка проводів з Норвеґії до Німеччини через Данію коштувалаб на 1 км. 2,000,000 марок. З 10,000 км. довжини сітки 9,750 км. веде по рівнині і низьких горах, 200 км. високими горами і 50 км. через проливи. Вся проводка коштувалаб з розподілом енерґії по 16,000,000 марок, що дає разом 400,000,000 марок Для ріжних бічних ліній треба ще збудувати около 20 стацій для зменшення напруження зі спроможністю в 250,000 кільоват, що буде коштувати 180,000,000 марок. Разом всі видатки виносилиб около 2,000,000,000 мар.

При цьому капіталі головну ролю грають проценти. Самі кошти удержання стацій і взагалі обслуга є дуже малі тому, що електричні стації не вимагають богато обслуги. Нинішні проценти на капітал не дозволяють приступити до будови такої сітки. Колиж би одначе проценти й амортизація капіталу виносили лише 4.5% то вже булоб можливо зачинати будову сітки. На проведення самих формальностей і договорів потрібно найменше 3 роки часу, а на проведення цілої установки 6 років. Удержання сітки треба розраховувати на 2% від капіталу, цебто разом 6.5% або 130 міл. марок, або на 1,000 км. 13,000,000 марок. З того 9,000,000 марок, це проценти, а 4,000,000 марок обслуга й удержання. Страта при проводженню току при 450,000 кільоват на 1,000 км. виносилаб 20,000,000 марок. Остаточно 1 кільоват-година зглядно її транспорт коштувалаб 1.1 феніків. Це є трошки забогато, однак треба взяти на увагу те, що централі будуть працювати стало при повному напружені і з часом зросте попит на електричну енерґію. Централі мусілиб працювати повністю по 5,000 годин в рік. Вже при теперішних машинах можнаб достарчати 20 міліярдів кільоватгодин більше без вкладу нового капіталу. Тепер використовується около 80 мілярдів кільоватгодин. Повне використання як вуглевих так і і водних стацій при праці 5,000 годин в рік зі всіми стратами і т. д. не дасть більше, як 1.5—1.6 феніків за кільоватгодину. Тут звичайно дасться ще богато змінити, бо це не є ще готовий проєкт.

Автор закінчив свій проєкт закликом до всіх присутних на конференції впливових інжинірів, щоб вони пробили цьому проектові дорогу до його скорого здійснення своїм впливом на уряди і політику.

Сам проект викликав велике зацікавлення в відповідних кругах і відповідну критику зі всіх боків. Дуже недовірчиво ставились всі до господарського боку справи, а деякі й до технічного. Проводження проводів через море досить трудне і то ще для такого високого напруження, і хто знає, чи воно вдалось би.

З другого боку політичний момент грає тут неабияку ролю. В момент здійснення проекту ціла Европа стає одним господарським тілом. Це є рівнозначне з затвердженням теперішного стану посідання повоєнних держав. Коли господарські інтереси нації і держав сплетуться тісно з собою, то тоді годі говорити про якісь визвольно-національні рухи угнетених народів. При всяких змінах господарське життя не дасться так скоро наладнати, щоб могло видержати темпо загального життя в зіндустріялізованому світі. Зноваж, коли вже відкинути справи поневолених нині народів, цей проєкт не дуже то бажаний і для держав, що вже нині мають запевнене істнування. Нація — це є одиниця, яка живе й розвивається самостійно. Стремління всякої нації йдуть тепер в тому напрямку, щоб себе повністю унезалежнити від других одиниць - націй. На тому полі й ведеться боротьба ріжними засобами. При проведені в життя плян загально-европейської електричної сітки натрапляє тут на непоборимі труднощі. Кожда держава в постачанні енерґії буде залежати від другої, а найґірше вийдуть ті, що будуть якраз центром в тій сітці проводів, як от центральна Европа. На випадок якоїсь маленької заверюхи, як от світова війна чи щось інше, в одному моменті вони стають без допливу енерґії і їхня оборонноспосібність падає відразу на нулю. Індустрія перестає працювати, потяги перестають ходити, світло гасне і т. д. Відразу страшне нещастя, до якого вже не треба й війни. Інша справа є тоді, колиб всяка держава чи нація попри загальну сітку розробилаб ще й свою внутрішну як резервову і розбудувала її так, щоб на випадок війни чи нападу вона могла відразу перейти на свої власні сили і не мала остановки в праці. Це однак звязане з величезними видатками. Плян розбудови силових стацій в якійсь державі не відповідав би планові загальної розбудови. Загальна сітка давалаб дешевшу енерґію і вся індустрія горнулась би до неї. Своїж внутрішні установки стоялиб пусткою і не використовувались би, або іншими словами: творилиб мертвий капітал до часу, коли їх треба би було вживати. З господарського боку це зовсім лихий інтерес і в нього ніхто не вкладе грошей. Користування загальною провідною сіткою дає змогу чужим непокликаним чинникам контролювати скількість зужитої енергії в якійсь державі. Це дуже невигідна річ з огляду на деякі справи, що їх бажаноб було задержати в тайні. Можнаб ще навести й богато інших причин, чому цей проект є невигідний для нації-одиниці, але це буде зайвим. Життя — це є боротьба одиниць і як таке воно мусить далі істнувати.

З українського становища проведення такого проєкту в життя булоб бажаним. Найперше Україна є початковою стацією лінії. Стації в Ростові, Александрівську, Миколаєві й Одесі та в Галичині з відповідним полученням прямо на Велику Україну галицької централі моглиб засобляти енерґією всю нашу промисловість і залізниці. Навіть Росія без України не моглаб обійтись, хоч вона в проекті не грає жадної ролі. Це все далоб нам змогу бути пануючим чинником і мати перевагу над противником. Звичайно, Росія моглаб використати свої середньосибірські поклади вугля для електрифікації, але цей проект ще дуже далекий до здійснення, бо сама европейська Росія ще не надається в европейському розмірі для електрифікації, а не то Сибір. В нас є вугіль, нафта і водяна енергія, що унезалежнює нас від Росії. Проведення в життя російського пляну електрифікації в нас не змінює положення, бо ми являємось вихідним пунктом і для цього експерименту. Звичайно, при цьому всьому треба відповідно улаштувати проводку на Україні і самі стації, щоб вразі небезпеки ми могли скоро пустити в рух всю машину. Тоді всі установки, розраховані на богато більші простори, не рентувались би, але це в порівнанні з національною обороною не грає великої ролі. Рівнож Україна мусілаб забезпечити собі відповідну участь в інтернаціональному капіталі, інвестованому в таких установах, і бути не обєктом використання чужих, а субєктом, що вразі потреби може сам використовувати все і рахуватись рівнорядним членом в сімі европейськикх народів. Лише в той спосіб ми моглиб забезпечити своє істнування.

(Конець).

ЗНАЙШОВСЯ 118-ТИЙ ЖЕРТВОДАВЕЦЬ З $100.

ГРОМАДЯНИН ЙОСИФ СЕМЕНКІВ З БАЛТІМОР (МЕРИЛЕНД), ПЕРЕСИЛАЮЧИ $100 НА БУДОВУ ДОМУ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ПИШЕ:

САМЕ ТЕПЕР, КОЛИ ЛЯХИ БЕРУТЬСЯ ВІДІБРАТИ НАШІЙ ЗЕМЛІ УКРАЇНСЬКИЙ ВИГЛЯД, КОЛИ РОЗКОПУЮТЬ СТРІЛЕЦЬКІ МОГИЛИ, ВІДБИРАЮТЬ ЦЕРКВИ, ТА НАВІТЬ УКРАЇНСЬКІ НАПИСИ ЗАМАЗУЮТЬ, ТРЕБА ВИСТАВИТИ У ЛЬВОВІ ВЕЛИЧАВИЙ БУДИНОК, ДО ЯКОГО МАЛИ БИ ПРАВО АМЕРИКАНСЬКІ ГОРОЖАНИ УКРАЇНСЬКОГО РОДУ, І ЯКИЙ БИ ЗАХИЩАЛИ ПРИ ПОМОЧІ АМЕРИКАНСЬКОГО УРЯДУ. ТАКИМ БУДИНКОМ ПОВИНЕН БУТИ ДІМ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ, ДІМ НАШОЇ СЛАВИ, ПАМЯТКА НАШИХ ГЕРОЙСЬКИХ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

НА ТУ ЦІЛЬ ПЕРЕСИЛАЮ $100, А ПЕРЕСИЛАЮ ЧЕРЕЗ ТУ ОРГАНІЗАЦІЮ, ЯКА СОВІСНО Й ЧЕСНО ПРАЦЮЄ І ВЕДЕ ПЕРЕД У НАРОДНІЙ РОБОТІ, СЕБТО ЧЕРЕЗ:

**OBYEDNANYE
P. O. Box 411,
PHILADELPHIA, PA.**

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЩЕ ПРО МОВУ „ПРОЛЄТАРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ".

Десь там на Чехословаччині, у Моравській Остраві, виготовляють рури, призначені для будови моста на нашім славнім Дніпрі. Рури замовлені фіктивним „українським" урядом, але гроші за них заплатив таки дійсний український селянин. До нагляду над будовою вислано інжинірів-Москалів, а всі назви, вибиті на рурах — московські. Всюди видніють написи **„Днепрострой"**, а для тих, що не знають читати по російськи, ще додано по німецьки: **„Russland"**, себто: **Росія**, щоби знали, де це є той Дніпро. От бач, куди запхала наш Дніпро „Радянська Україна". Та пождім, може ще прийде час і на українізацію Дніпра!

ПРИЗНАКИ ХАОСУ І РОЗКЛАДУ.

В часах царської реакції все, що було вільнодумне, мусіло скриватися, або переплачувати свої переконання тюрмами чи висилкою на Сибір, або втікати з Росії до чужих країв, головно до Швайцарії. Це була перша російська еміграція, як перший вістун упадку царської Росії.

Коли вибухла революція і коли Львови, Керенські та Мілюкови не знали, як її опанувати, почалася друга російська еміґрація, бо люде бачили їхній упадок, а боялися нової большевицької влади.

Терором вдержалися большевики при владі й держаться і досі. Міліони покинули би тепер совітську територію в одній вилі, як би тільки мали можність, бо не вірять, щоби червоні диктатори вдержалися при владі. Та втікають ті, які мають до цього нагоду. І то втікають на диво самі члени партії, ті, що найкраще обзнакомлені з дійсним положенням большевицької влади. Зачинається отже — нова російська еміґрація, як признака розкладу нової влади.

ПО ЩИРОСТИ.

Нема то як щирість і правдомовність. От Ґрабський розповідає культурно й спокійно, як треба винищити Українців на українських землях. Знов УВО вказує, як прогнати Ляхів з українських земель і збудувати українську державу.

Ріжниця між тими щирими розмовами тільки та, що за свої поради Ґрабський дістає міністеріяльні посади, а члени УВО тюрму, побої і смерть.

Член У. Г. А.

ОСТАННІЙ АКТ ТРАҐЕДІЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ

(3)

Війська бреґади билися з самовідреченням. Цілі курінї тратили всіх старшин, цілі чети лягали покосом смерти під посівом ворожих куль. Кожда пядь землі зрошувалася неповинною кровю синів Галичини. А нові ворожі ряди все прибували на місце поляглих.

Й коли вже дальше ставити опір було абсурдом, останки подалися взад. Помочі надіятись не було звідки, резерв не було, а „таварищі", що стояли на правім і лівім крилі бриґади, розлетілися на всі сторони, немов стадо сполоханих куропатв, оставляючи фронт відкритим. Для них безпечнійше було „спасать живую сілу".

Геройська постава галицької бриґади відбилася сейчас гомоном: аж об мури червоного Кремлю. В осібнім приказі висказав божок „большевицького раю" Троцький свою подяку й признання „ґаліцкой бриґаде".

Ми знали й сподівалися як та подяка й признання виглядатиме пізнійше за вчинки других бриґад, й тому ніхто тому не прикладав ваги, мимо запевнень Затонського, Кручинського й Барана.

Відступ був приказаний командою 44 дивізії на Білополя. Штаб бриґади задержався всего кілька годин в Бердичеві. Найдальше під вечір сподівалися, що Поляки обсадять місто. Кожда хвилина була дорога й спішитись треба було. Вивезти все майно стало річю неможливою. Ратувалося те, що важнійше.

Чудовий, спокійний день хилився до кінця. Сонце поволи, повагом ішло на спочинок. Довгі валки обозів і артилерії збитими кольонами скоро посувались прямо на схід. Над Бердичевом появляються білі димки розриваючихся шрапнелів. Глухий гук експльодуючих ґранатів потрясає воздухом.

На роздорожу в селі Семенівка крик, метушня, всі звертаються з дороги в напрямі залізниці Бердичів-Козятин.

— Що сталося?! — питаються одні.

— Поляки є вже в Білополі й відтяли нам дорогу — одержують відповідь.

— Як це можливим може бути, щоби вони вже були нам 24 клм. на задах? — дивуються инші.

Все звертає на дорогу в напрямі Козятина, здовж залізничого шляху. Наші частини перемішалися з большевицькими. Чорна, безпросвітна ніч сповила небо й землю. Мовчки в задумі ідуть усі. Години минають довгі, як віки цілі.

— Бум! Бум Бум! — потрясло воздухом.

Всі насторожилися. Невжеж гарматні стріли? Ми віхали в ліс. Може ухо милить? Може причулося? То неможливе, щоби перед нами ішов бій.

Бум! Бум! Бум! — рознеслося пораз другий.

Так. То стріляють десь перед нами. Все задержалось. Надслухуємо. Чути клекіт скорострілів. Десь недалеко перед нами бій у повнім розгарі кипить. Ніхто й не сумнівався вже.

Але з ким, хто і де — ми не могли собі пояснити. Большевики потратили зовсім голови. Одні зривають з себе „звйоздочки", рвуть всякі посвідки й документи, інші втікають у ліс.

Затонський, Баран, Кручинський і інші збилися довкруги підполковника Б.

— Ратуйте нас, пане підполковнику! — благали. У них „товаришу командант" пішло сейчас у забуття.

Підполковник Б. задумався. Очі грізні, рішучі споглянули довкруги. Своєю сталевою волею панує над собою. Лише погляд у візок, що стоїть побіч него на дорозі, надає виразови його лиця вигляд ніжний, любий. Там у куточку залишилася, немов сполохана перепелиця, його молоденька дружина.

Кличе своїх старшин.

— Хто поїде на стежу, вивідати, де і з ким іде бій? — дзвенить питання, тверде мов сталь.

Всі голосяться.

Хтож би не пішов на зазив свого улюбленого команданта?

— З ним і вмирати легко! — говорили нераз між собою старшини і стрільці.

Чотири відіхали кінно в напрямі бою. Томлячі хвилини вижидання проходили черепашиним кроком. Ліс таємно шумів, манив до себе, кликав, обіцював сховати в своїх непроходимих гущавинах. Вже північ минула, а стежі ще не було.

— Пане підполковнику, бій кипить у Козятині. З ким — не знаємо, бо доїхати неможливо. Мабуть з Поляками! — голосить командант щойно з поворотом наспівшої старшинської стежі.

Знов Поляки відтяли нам дорогу? Як же це можливе? Звідки вони в Козятині взялися? Невжеж від сторони Винниці? Коли звідти, то ми окружені з усіх сторін і виходу нам нема. Тут щось діялося неправдоподібного.

— Семий рік уже воюємо й якось щасливо провадили нас наші команданти. А тепер ті „таваріщі" запровадили нас ні в кут ні в двері. От довоювались! — нарікали стрільці.

Підполковник Б. при світлі електричної лямпки задумався над картою. Довкруги нього стояли в німім вижиданню старшини. Видно було, як всіма клітинами мозку він старався розгадати ту загадку.

— Є ще один для нас вільний вихід, а то дорогою на Піковець і дальше через залізничий шлях Винниця—Козятин на полудне, але лише в тім случаю, коли наступаючі польські війська заняли Козятин не від сторони Винниці. А коли з тої сторони, то прийдеться нам промощувати собі дорогу пробоєм. Вся зоружена піхота, скорострілі й легка артилерія підуть уперед. Обози в віддаленню одного кільометра за ними! — приказував начальник штабу бриґади, підполковник Б.

Пізніше все вияснилося, в який спосіб Поляки поперетинали нам дороги. На два дні перед наступом, то є. 23. цвітня, на відтинку 58. дивізії, що стояла на правім нашім крилі, Поляки великою масою кавалерії непомітно проїхали большевицький фронт і лісами загнались далеко за лінію фронту. В день загального наступу обсадили Білополе й ударили на Козятин, хотячи тим способом стерти з лиця землі бриґаду. Й коли бриґада боролася ще під Чудновом, ворог давно вже був понад 70 км. на її задах.

От наглядний образ, як большевицький фронт виглядав і які порядки у них панували.

Марш дальше. Звертають з попередньої дороги всі кольони. Тихо-тихо, немов похід духів, посуваються вперед. Зорі гаснуть на небі. На сході зявилася червона смужка. Почало благословитися на світ. Високо в просторах небес початв жайворонок відмовляти свою ранішню молитву.

Доїздимо до села Піковець, віддаленого кілька кільометрів від Козятина. Дальше їхати стало неможливим. Вже дві ночі й цілий день частини були без відпочинку і їди, в безперивнім відступі. Треба було дати людям і коням їсти та спромогу кілька хвилин відпочати.

З цілої бриґади осталося небогато. Не стало трох легких батерій і двох третих піхоти. Все майно, якого з Бердичева не забрано на вози, попало в руки Поляків. Ні одна залізнича валка не виїхала зі стації. Богато старшин і стрільців відбилося серед метушні й не повернули назад. Сум і пригноблення залягли душу всіх.

Не пора однак була піддаватися враженням хвилі. Небезпека польського полону ще не проминула й її відчували ми всіма фібрами душі.

Після короткого відпочинку рушили ми дальше. Поляків ніде не видно. Віддалення до залізничого шляху меншає з кождою хвилиною. Перед нами на ліво чорні клуби диму взносяться догори. В Козятині горить, та ще кипить запеклий бій.

(Дальше буде).

В. М. Янів, Л. Ч. (Львів). командант УУСП.

ЗНАЧІННЯ ТАБОРІВ В УКРАЇНСЬКІМ НАЦІОНАЛЬНІМ ВИХОВАННЮ

Виховання це чинність незвичайно складна. В життю звикли ми легковажити т. зв. дрібниці. Зважити треба, що виховання складається саме з ряду дрібниць, які можуть мати на ціле життя вплив благородний або вбийчий. Те, що для одного буде дрібницею, має для другого основне значіння. Крім цего памятати треба, що одна часто незамітна причина потягає за собою тисячі наслідків, один образ тисячі сполук-асоціяцій. А все це залежно від обставин.

Цих слів кілька для тих, що бажають других виховувати. Вони мусять зрозуміти вагу дрібниць. Крім сего зле товариство, привички, недотягнення в особистім вихованню полишили в нас всіх своє пятно. Те, що сьогодні для провідника не є вже ніяк шкідливе, а навпаки, є часто самозрозуміле, стає для молодших в їхній інтерпретації погубним приміром. Хто не зуміє викорінити в себе наслідків занедбання дрібниць у власному вихованню, не зуміє запанувати над собою, щоби не давати нагоди до хибної часто інтерпретації свого поступовання, цей повинен зрезигнувати згори зі своїх добрих намірів! З другої сторони всі ці дрібниці треба використати. Сам інструктор цілим своїм єством і наставленням мусить бути приготований до сповнення покликання. **Хто другого хоче вивести на патріота, сам мусить жар любови носити в груди, щоби на кождий найменший прояв вмів дати відповідь ясну й скору, яка корінем сягає в глибину його єства.** Така стихійна реакція, коротка й на позір дрібна, може мати більший вплив ніж неодин місяць говорення.

Річ у цьому, що те, що в одному комплексі подій переходить безслідно, може в другому викликати визначні наслідки. Табор є саме одним з таких комплексів, які ясно підчеркують найдрібніші події. Серед таборових занять знову під цим оглядом на перше місце вибивається таборова ватра.

В сучасній психольогії й педагогіці приписується вже належну вагу при вихованню впливови середовища, зовнішним обставинам і доборови відповідних комплексів. Повстають навіть напрямки, які заперечують вроджености здібностей, а Watson, основник найбільше скрайної теорії, побудованої на матеріялізмі, похвалюється, що з кождої дитини зробить, що забажаєте (як віддастьте її на виховання зараз по вродженню): віртуоза, маляра, письменника чи вченого винахідника всіх ділянок людського знання.

Та проте годі заперечити, що думки одиниць є тісно звязані з тілесними оковами. Наш пластовий досвід вчить, що правдивий ґарт душі можна стрінути лише в загартованім тілі. Чим більше фізичного труду за нами, тим більше соняшного вдоволення перед нами!

Початкову будову тіла маємо вроджену й цего навіть Watson не може заперечити. Ця будова тіла є залежна хочби від здоровля батьків. Все те, що людина в даній хвилі посідає, є вислідком ділання двох чинників: вродження (згл. дідичности) й впливу окруження (згл. виховання). **Завданням виховання є усунути вроджені браки й хиби в першу чергу.** Досвід каже, що й тіло дасться скріпити. Дальше виховання повинно вплинути на витворення цих цінностей, які самі в свою чергу змогли би вплинути на одиницю, на її характер, на рід її поступовання в хвилі, як під впливом зовнішних обставин усвідомить собі хиби свого досьогочасного поступовання. **В першу чергу треба увагу звернути на силу волі.**

Модерне виховання звернуло увагу на пропорціональність у вихованню тіла й душі; тому й Пласт є так важним чинником у вихованню молоді; його світогляд наказує осягнути гармонію між тілом і душею. На витворення цеї гармонії найбільший вплив має табор, необхідна школа мандрівки, жерела гарту тіла, вічної молодости й сили.

І тут лежить основа національного значіння табору особливо для української нації, яка не може шкіл уладжувати по своїй вольній волі, яка дальше занедбує культуру своєї фізичної справности. Шляхом добору занять, без зайвих дискусій і пояснень табор усуває загально-національні хиби. І вже під цим оглядом він важний для національного виховання.

З другої сторони мусить тобор ці свої заняття звязати з загально національними змаганнями. Мусить дати для них пояснення, що вони є самоціллю. І тому **конечно дати погляд на на розвій народу в минулому враз з защіпленням любови до змагань народу й свідомости доцільности й конечности самопожертви.** Ця частина належить до чисто ідеольоґічного вироблення одиниці. Тут своє завдання сповняють реферати, гутірки й дискусії, але в першу чергу можна використати всі найменші нагоди, щоби таборові заняття звязати з національними змаганнями. І тут саме виявляється конечність звернути увагу на всякого рода дрібниці, тимбільше, що на дискусії й реферати не богато остане часу в таборі. Кожда найменша праця в таборі, відповідно вияснена, набирає глибокого змісту!

Вертаючи до цего, що табор викорінює загально національні хиби, **треба усвідомити собі, що серед довгих віків неволі забули ми думати категоріями вільного чоловіка. Нашу сонливість, лінивство, сантиментальність, журбу та стогін можна пояснити лише неволею.** Про перебудову загально-національної психіки, мало говорити. Перебудова вирозумована й видискутувана веде остаточно до почування насолоди в терпінню, до самозапечення, а не родить бажаної сили. Така перебдова є безцільна, бо одиниці видається, що вона тимбільше дає нації, чим більше терпить, а самозаперечення й терпеіння затемнює образ головної цілі, що більше, стає самоціллю.

Відродження нашої нації мусить іти по кличам модерної педагоґіки, шляхом гармонійного відродження культу душі тіла. А це осягнути може лише Пласт в сучасну пору. Знаний момент мандрівки потягає за собою забуте нами бажання змагань, пригод, побід, конкістадорства. Це вже лежить в основі кождої молодої, здорової нації. Правдива сила має в собі богато ірраціонального й інстиктовного. Сила вимагає побіди серед безжурних каскад сміху.

Сотворити цей тип чоловіка шляхом залізної карности, послуху й послідовности, шляхом крівавого труду, вічного змагання, безперервного ряду побід над окруженям, природою, собою — ось перше завдання табору в національнім вихованню.

В основу другої сторінки національного виховання, в основу повязання тоборових занять з завданням нації лягло товариське співжиття. Товариське співжиття стає заохотою й спонукою до дальших зусиль. **Взаїмне довіря, зрозуміння, вирозумілість, пошана й любов, ось цінности, якими всіх таборовиків має звязати табор в одну родину. Героїв дозволює витворити певність, що за ними гурт подібних до них, що колись цей гурт згадає про героя не злим — тихим словом, що його смерть не потягає за собою смертя ідеї, але навпаки, стає понукою до дальшої діяльности.** Почуття єдности, лучности одиниці з масами, маси з одиницею дозволили витворити культ безіменного героя, без якого булиб трупи, що гинулиб без зрозуміння, гнані силою до бою, а не було би героїв! Лише внутрішна суцільність враз з довірям до товаришів спільної ідеї творить героїв і дозволює здійснити ідею.

Щойно на цій основі будуємо усвідомлення ідеї. На одній з перших торжественних хвиль в таборі, прим. при першій ватрі слід в образовий, приступний спосіб представити вагу й завдання тобору й вияснити шляхи, якими змагаємо до цілі. До цих слів навязувати будемо кожде найдрібніше заняття. Очевидно всі заняття мусять бути пляново розміщені й мусять відповідати словам. Тоді зможуть вони викликати любов до себе.

В лекціях треба зобразити коротко історію України в її найважніших хвилях. Найліпше подавати зразкові, повні примірів життеписи героїв або образово зобразити славні геройські події. Зокрема найбільше уваги присвятити геройським змаганням останніх визвольних змагань. Всі річниці, які припадають на час таборування, мусять бути відповідно відсвятковані. Зі старшими можна вести ідеольоґічні гутірки, найкраще на основі вибраної лектури.

Не вільно при цім забувати про пісні. Сам добір пісень дає ассоціяційне доповнення сказаного. Пісня виповнює вільний час, уприємнює його й виховує. Підчас супочинку команда табору найде доступ до всіх таборовиків і вислухає їх думок і завваг. Щире братерське відношення команди до таборовиків при задержанню карности й авторитету є найважнішою передумовою вдачі табору.

Та найважнішою хвилею, як згадано, є таборова ватра. Вона має бути звершенням всего життя, дає словне або символічне пояснення всего того, що робиться цілий час, крім сего ватра має в собі первні товариського життя й дає нагоду минулі, славні часи сполучити з сірим буднем сучасности й славним майбутнім. Хто до ватри не вміє поставитись серіозно, цей профанує ціле пластове життя.

І коли ватра зі сумерком засяє прийдуть до нас серед казок князі й герої. Сильніше забажаємо, щоби наші діла були гідні прадідних зусиль.

Молодий бандурист вирве нас із роздумувань і снів. Заспіває, як то славно за Батька Богдана було.

А опісля бандура заплаче, що „лиха доля в гості прийшла", але не довго буде сумувати,

„Ти воскреснеш моя Україно,
В своїм блеску і славі своїй!"

І як сповнення пророцтва понесеться грімка пісня визвольних змагань.

А учасник великого здвигу скаже нам, як грали дзвони в Софійськім соборі в дні 22. січня, коли кордони зникали на українських землях.

Палкий вірш поставить перед очі криваві картини жорстоких боїв.

І затужить бандура з стрільцем, що впав біля окопів.

2—3 хвилини могильної мовчанки вшанують память героїв.

А потім скажемо, що на обрію заграва золотом сяє... І іскри спалахнуть вогнем при ватрі... — Вже велит будиться зі сну віків... що долю треба йому кувати...

І понесуться слова пластової присяги й молитви до Бога...

(„Пластовий Шлях").

Михайло Зощенко.

ЖИТТЄВІ ДРІБНИЧКИ

Самособою, подія ця дрібна, не світогого значіння. Декотрі людоньки навіть дуже ясно не зрозуміють, у чому тут справа.

Непман, наприклад, у котрого, може, в кождий життєвій кишені срібло звенить, також ледви чи второпає цю пригоду.

Зате зрозуміє цю справу звичайник робітник, що не згортає грошей лопатою. Така лютина зрозуміє та навіть дуже гаряче поспівчуває з Василем Івановичем Растопиркином.

Справа така, що Василь Іванович, товариш Растопиркин купив тікет до театру.

У день виплати Василько Растопиркин нарочно поступив до театру та, щоби, бач, не розтратити грошей, завчасу купив тікет у шіснацятому ряді.

Чоловік давно мріяв провести вечір у культурному товаристві. І тому то цілого віддав і навіть оком не моргнув. Лише язиком ледви цмокнув, коли касієр монету забирав.

А до того представлення Василь Іванович готовився дуже поважно. Обмився, обголився, краватку завязав.

Ох, ох. Василю Івановичу, Василю Івановичу! Чи прочувало твоє благородне серце життєвий підступ? Чи передбачив ти життєві дрібнички? Чи не задріжала твоя сталева рука, коли перевязувала краватку?

Ох, ох, сумні та скучні річи діються на світі!

А в день представлення Василь Іванович Растопиркин у вельми радісно-веселому настрої пішов до театру.

— Інші, гадає собі, людоньки, нема на них загибелі, в пиварні заходять, або в пяному чаді пики один одному об стовпи розбивають. А тут ідеш собі до театру. З тікетом. Тепленько, приємно, інтеліґентно. І ціна за все — карбованець.

Прийшов Василь Іванович до театру двацять хвиль скорше.

— Поки, думає, то це то те, поки роздягнуся та пійду причепуритися, та краватку сильніше привяжу — воно акурат і буде.

Став наш любий товариш Василь Іванович Растопиркин роздягатися, дивиться: на стіні оповістка — двацять копійок від особи за роздягання. Зойкнуло у Василя Івановича серце.

— Нема, гадає, в мене таких грошей. За тікет, так, справді, заплатив, як ялося. А більше нема. Копійок вісім можеб назбиралося. Коли, думає, за ті гроші не притулю чи де одежини, то зле. Прийдеться в пальті та кальошах пріти тай на шапці сидіти.

Роздягнувся наш сердешний приятель Василь Іванович. Подає одежу та кальоші за баріеру.

— Даруйте, каже, дядьку, дрібних мало. Прийми в руку що є, не рахуючи.

А при вішалі, саме навпаки, попалася цинічна людина. Він якстій порахував дрібні.

— Ти, повідає, що, собача юхо, шість копійок мені в руку кладеш? Я, каже за це можу тобі кальошем по пиці заїхати.

Тут зараз між ними счинилася суперечка. Крик.

Той з гардероби репетує:

— Та мені, може, за ті дрібні осоружно за твоїми кальошами ходити. Забірайся від моїх шараґів, а ні, то я не ручу за себе.

Василь Іванович повідає:

— Ти проказо, не зіпайся до мене. Не підривай авторитету в очах буржуазії. Бери одежу, як є, а я тобі завтра донесу решту.

Ґардеробник каже:

— Ти мене буржуями не лякай. Я, повідає, не злякався. Відійди від моєї вішалки на віддаль гарматнього стрілу, арабська цико.

Тут, самособою, інші ґардеробники стали обговорювати епізод. Дискусія у них завелася — мовляв, чи можна шість копійок у руку встромлювати.

А час, самособою, минає. Останні глядачі біжать у салю. Представлення зачинається.

Васильків ґардеробник репетує за своєю бариєрою:

— Хай, каже, цей галапас другим разом приходить із своїми власними шараґами. Хай, повідає, сам вішає і сам пильнує.

Василь Іванович мало не заплакав з обиди.

— Ах, ти, каже, стара пико, бецмане-мученику! Та я, повідає, за ті слова можу тобі всю бороду видерти.

Тут Василь Іванович мерщій надягнув пальто, кальоші поклав у шапку та кинувся до дверей—не пускають у пальті.

— Братіки, каже Василь Іванович, любі товариші, тікетже, дивіть, ось у мене в руці. Відорвіть від нього купон і пустіть.

Ні, не пускають.

Тут, справді, Василь Іванович Растопиркин таки заметушився. Представлення йде. Музика роздається. Тікет у руці. А пройти годі.

Мерщій роздягнувся Василь Іванович, загорнув одежу в узлик. Перепихається з узликом у двері — не позволяють.

— Ви ще, повідають, перину зі собою принесли би.

А час минає. Музика гремить. Антракт кінчиться.

Василь Іванович Растопиркин геть упав на дусі.

Кинувся до свого ґардеробника.

— Ах, ти, каже, продажна твоя пика! Гляньте, яку вигодував мацапуру, тупцюючи біля непу.

Ще трохи — і прийшло би до негарної бійки. Та, спасибі, інші ґардеробники розлучили.

Один старенький, найбільше добродушний ґардеробник каже Василеві Івановичеві:

жалко на тебе глядіти, як ти хвилюєшся. Вішай у мене даром. Тільки, каже, завтра, Христа ради, не призабудь принести.

Василь Іванович каже:

— Навіщо мені тепер вішати, коли друга дія йде. Я, повідає, всеодно тепер ні трішки не зрозумію. Я, каже, не привик на песу з кінця глядіти.

Взявся Василь Іванович продавати свій тікет кому попало. З трудом продав за сороківку якомусь неоглядному. Сплюнув у бік свого ґардеробника тай вийшов.

(З російського переклав **М. Н.**)

ПОДЯКА.

Я, низше підписаний, член 34. від. У. Н. Союза, складаю сердечну подяку У. Н. Союзови й Головному Урядови за уділення мені допомоги в сумі $50.00 з фонду запомогового.

Яків Квасниця,
Лорейн, Огайо.

ДОЛЯ НЕПОПУЛЯРНОЇ СТАТУЇ.

Відома є доля ідола Перуна в Київі в часі запровадження християнства. Князь Володимир Великий казав привязати його до хвоста коневи і тягати улицями міста. Не богато лучша була доля статуй ріжних російських царів після революції в Росії. Коли їх не привязувано коням до хвостів, то тільки тому, що вони не були деревляні і булиб затяжкі для бідних коней. З Ірляндії доносять, яка доля стрітила в місті Бойл статую Віліяма, князя Оранжу, який вславився тим, що побив війська римо-католицького короля — Джеймса над рікою Бойл в Ірляндії. Бойл є римо-католицьке місто, отже можна уявити собі, яка популярна була в нім статуя ворога католицизму. Ірляндці нераз поливали його смолою та обсипали пірям, або малювали неоподіваними красками. Остаточно струтили його в воду. Протестанти добули статую з ріки, помалювали і поставили на постументі в своїм клюбі. Там він стояв спокійно, аж одного дня відкрито, що Віліямови бракує голови. Що було з ним робити? Якийсь час статуя без голови лежала коло постументу, аж наконець міська рада продала її за кілька шілінгів на перетоплення на будівельний матеріял.

ДЕЩО ЦІКАВОГО ПРО РОСТИНИ.

Ботанік Каспарі ствердив, що листок ростини Вікторія Реджія на мінуту виростає $\frac{1}{3}$ міліметра широко. — Березової кори уживають в околицях убогих в камінь до будови доріг, бо завдяки живиці, яка є в корі, вона майже не нищиться. — Коровяче дерево, що росте в Ґватемалі. З його кори тече молоко і його правильно доять". — Цвіти ростин, що ростуть у полярних околицях, є лише білої, жовтої і пурпурової краски. — Огородникам вдалося вже виплекати яблока без зернят, рожі без терня. В Німеччині росте боз щойно від 16-го століття. — Папороти бувають у тропікальних околицях високі шіснацять метрів.—Щоби зробити фунт меду, бжола мусить відвідати 280,000 цвітів конюшини. — Одна головка капусти випаровує що дня на протязі дванацяти годин 650 грамів води. — Олеандер є трійливою ростиною, тому не повинен рости в кімнаті. — Коли перекрутити листок винограду в протилежне положення, він до 48 годин верне до давнього напрямку.—Хміль веться в зовсім протилежному напрямі як червона фасоля.— В 16-тому столітті в Німеччині було всього лише два роди рож.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БОСТОН, МАСС.

Третій виступ Українців.

Ще одна американська організація запросила Українців виступити в третій раз та повторити свою програму, яку ми давали на святі трохсотліття стейту Масачусетс. На цей раз виступ відбувся в величезному Френклін - парку Виступ наш зібрав знову понад 15,000 людей, які були й тепер захоплені нашою чарівною піснею, красою убрань та танками.

На цей раз хор ще більше приготовився, а також і школа танків багато попрацювала, готуючись до виступу, бо тепер уже не виступали в нас бувші учні з инших шкіл В. Авраменка, а доводилося ввесь виступ провадити власними, молодими силами бостонської школи. Так само й самого балетмайстра В. Авраменка не було, а виступом проводив учитель школи І. Пігуляк. Помимо того танці випали так само гарно, як і на перших двох виступах.

На наше щастя погода в цей вечір була чудесна. Ясно, погідно й не горячо. Привітливе сонечко спокійно освітлювало перед заходом гарний парк. Народу стільки зібралося, що довелося поставити мікрофони, бо інакше не булоб чути в парку ні співів, ні музики, ні того, що говорилосяб зі сцени.

Перед появою хору та танцюристів на сцені громадянин А. Грудзінський виголосив в англійській мові коротке пояснення про український нарід, про його теперішне становище та про те, до чого він змагається. Він указав на наші національні та культурні здобутки й відокремленість від тих сусідів, які тепер окупували й розчетвертували наші рідні землі. Він порівняв нашу боротьбу з американською боротьбою за своє визволення й сказав, що так, як тоді віра в успіх американської боротьби перемогла ворогів американського народу, так тепер віра й праця та уперта боротьба українського народу переможуть його ворогів.

Після його промови на плятформі зявився хор української православної церкви під керуванням о. Желіхівського та школа українського танку під управою І. Пігуляка. Це складало разом яких 150 осіб. Всі вони були в українських строях і виглядали серед парку, на тлі зелених дерев, як чудесна китиця ріжноманітних та величавих цвітів. Виступ знову вдався дуже добре.

Тисячі слухачів покривали кожну пісню громом оплесків, а також кожен танок викликав те саме. Гарно танцювали всі, починаючи від старших танцюристів і кінчаючи маленькими діточками, які своїми маленькими ноженятами чудесно виробляли складні кроки українських танків. Захоплення присутніх українським виступом було таке, що вони довго не могли заспокоїтися та все оплескували й домагалися повторення програми.

Українці, громадяне, тепер бачать, яку велику роботу вони можуть робити між чужинцями своїми культурними виступами. Тепер ми знаємо, в чому наша сила й з якою зброєю ми повинні йти до чужинців, щоби там здобувати собі признання та славу українському імени. На культурному полі не повинно бути поміж нами партійних та релігійних розріжничковань, а ми повинні ставати спільно до праці, щоби спільними силами як найліпше показати перед чужинцями здобутки тисячлітньої культури нашого рідного народу. Це найліпша пропаганда проти наших ворогів і доказ, що ми маємо свою рідну культуру, до якої ні Поляки, ні Москалі не доросли й навряд чи колись доростуть.

Н. Давискиба.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Що чувати з Українським Банком?

Скінчивши Українську Торговельну Школу в Шикаґо, приїхав я до Ню Йорку, щоби дістати якесь заняття. Здавши відповідний іспит, став я продавати шери одної американської банкової інституції. Це завело мене до нашого бизнесмена, громадянина Мирона Сурмача. Зайшов я до него, щоби дістати адреси Українців, котрим можна би продати шери. Гром. Сурмач заявив мені, що дасть мені адреси, але додав: Чому вам продавати шери чужих банків, коли тут незабаром буде український банк? Я дуже тим врадувався. Гром. Сурмач подав мені тоді адресу бизнесмена Калини Лисюка, заявляючи, що я там довідаюся про це більше. З п. Лисюком стало на тім, що по першім травня має відбутися мітинґ у справі банку, на який має прибути президент тої інституції, для якої я працював, а яка хотіла допомогти до заснування українського банку.

В тім часі мої знакомі знайшли для мене роботу на Лонг Айленд і я перебрався з Ню Йорку і перервав продажу шерів, бо думав, що краще буде, як возьмуся до цеї роботи, коли закладатимемо свій банк.

Перед відїздом я дав п. Лисюкови адресу тої інституції, де мали відбутися наради в справі заснования банку. Від того часу нема ніде ніякої згадки про заснования українського банку. Знаходжу тільки ріжні теоретичні роздумування на економічні теми, які містить час від часу наша „Свобода".

Думаю, що це така важна справа, що з нею годі зволікати. Ню Йорк мусить спромогтися на здвигнення поважної української фінансової інституції. Можуть такі інституції істнувати і розвиватися по менших місцевостях, то чому би Ню Йорк мав бути виімком? Не можуть одні люде чогось доконати, хай беруться за те другі. Але братися треба.

М. Сукар.

— Письменникові Кочарбенкові згоріли всі його твори!

— То-то мусів бути страшний огонь! Його всі річи були такі страшно сухі!

Цікава.

Чотирилітна Галя в стріткарі приглядається пильно якійсь товстезній пані. Вкінці питається:

— Мамо, а коли я виросту вгору, то чи потім ростиму й на боки?

— Чи ти віриш у це? Нині я був на відчиті, прелеґент доказував, що цілуватися дуже шкідливо!

— Я також вірю в те! Я поцілував директорову дочку, то за це втратив два зуби і посаду!

А. Каюров.

НАУКА КВІКАННЯ.

Радили надзвичайні збори голов товариства годівельників.

— Ні, ні, Сидоре Григоричу! Жадаєте від мене неможливого. Справді не розуміюся на такій штуці, — благав товариш Бісюків.

— Алеж прошу вас! — пояснював голова строго — в столітті розбудови нашої соціялістичної господарки мусить член радянської організації розумітися на всім. Мусите це зробити. — Комарів звернувся до протоколянта: — запишіть товариша Бісюкова! Хто ще вміє квичати?

— Левандів знаменито мявчить.

— Наш господарський плян не передбачує котів. Ми потребуємо таких, що квичать. А ви, Льве Митріїв, що думаєте про це?

— Він співає тенором, Сидоре Григоричу, — каже хтось до голови — йому тяжко булоби наслідувати квікання свиней.

— Нічого. Хай так пищить наче порося.

— А кудкудакання не потрібне?

— Так. Кури також потрібні нам.

— Єфим Семенич так уміє піяти, що перекричить найголоснішого когута.

— Чудово. Запишіть Єфима. А вмієш мекати? — спитав голова якогось товстюха, з носом наче суниця.

— Як коли. Коли я пяний, то вмію.

— Ні, ти мусиш розумно мекати, як розумна вівця. Вмієш?

— На жаль, ні. Та може, колиб я собі завдав труду, я зумів би ричати наче корова, або мекати наче коза.

— Ну, то дуже добре. Так то мені, товариші, здається, що ми утворили наше звіринне товариство. Зробімо пробу. Бісюків, квичи.

— Хр—хр—хр...

— Чекай. Пищиш, наче стара льокомотива. Лагідніще, мягко, більш по жіночому. Таж мусиш наслідувати свиню. Так: Хру—хру—хрунь. Добре?

— Славно, Бісюків! А то драб із тебе! А ти Мітаїв?

— Сидоре Григоричу! Я три годині вчився вити наче собака.

— Ну, хай буде. Вий!

А ви, товаришу Кашовар, будете безупину кудкудакати наче курка.

*

— Божевільна історія! — подумають певно читачі. — Чи чув хто коли, щоби товаришів учити квікання?! Чисте божевілля!

Правду кажеш, любий читателю. Воно виглядає неправдоподібно. Та воно факт. Центросоюз приказав 250,000 свинь віддати на годівлю. Цього приказу партії не виконали. Вигодували лише 80,000 свинь. Товариші пробували на всякий спосіб затаїти, що приказу партії не виконано. Коли контрольна комісія зявилася в однім повіті, аби перевести ревізію, богатьох урядовців спровадили до порожних хлівів, де з усіх сил квікали, аби ревізори думали, що все в порядку.

Той хор квікаючих членів большевицької організації не помилився в рахунках. Відтоді кожен міг бути певен, що наша централя хліборобських організацій справді вигодувала передбачену скількість свиней, і то великих, справжніх свиней.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Жіноче Тов. „Згода", від. 358, повідомляє своїх членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 17 серпня, в год. 1-ій пополудни, в У. Н. Домі. Кожда členиця повинна привести з собою нову кандидатку, бо тепер вступ до Тов. є вільний через 3 місяці, тож користайте з нагоди. Напоминається довгуючих, щоб вирівнали свої довги, бо котра членкиця не заплатить на третій місяць своїх вкладок буде суспендована. Котра членкиця не може явитись на збори, повинна передати свої вкладки, а оправдуватись, що не знала коли збори відбулися зовсім нема причини, бо збори відбуваються завсіди в трету неділю по першім та оголошується їх в „Свободі", тому старайтеся слідити за зборами та читайте „Свободу". Збори відчиняються в означений час, а в горячі дни в ліні зовсім немає ніхто приємности чекати ціле пополудне на вкладки, тому проситься прибути на означений час. — Бронислава Гричковська, висарка.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в вівторок, 19-го серпня, в годині 7.30 вечером точно, в гали де звичайно. Обовязком кождого члена є явитися на мітінґ бо є важні справи до вирішення. Довгуючі мають прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Також пригадується членам, що будесь збирати по 50 цт. від члена за пікнік, котрий мав відбутись 10-го вересня після ухвали, яка запала минувшого мітінґу. Не явившийся на цей мітінґ член буде караний після ухвали. — А. Іванів, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

